

1975-76 Lt-Ls framst. nr 1.

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING till
Landstinget med förslag till landskapslag
om flyttning och skrotning av fordon.

Den 8 oktober 1974 lämnade landskapsstyrelsen till Landstinget en framställning med förslag till ändring av landskapslagen om motorfordon. Avsikten med framställningen var att försöka genomföra en organiserad nedskrotning av motorfordon som tagits ur bruk genom att för nya bilar uppbära en avgift i samband med inregistreringen. Nedskrotningsverksamheten skulle utgivas på entreprenad och verksamheten skulle bekostas med de medel som influtit i registreringsavgifter.

Landstingets lagutskott anförde beträffande den föreslagna lagstiftningsåtgärden att "regleringen av skrot, renhållning, avstjälpning m.m. hör hemma inom miljövårds- och hälsovårdslagstiftningen". I anledning härav ansåg utskottet det "formellt felaktigt och betänkligt" att i landskapslagen om motorfordon intaga ett stadgande av ifrågavarande art, varför utskottet föreslog att lagförslaget skulle förkastas. Landstinget omfattade lagutskottets åsikter och förkastade lagförslaget den 23 januari 1975.

I riket utfärdades den 28 februari 1975 en lag om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (FFS 151/75). Som av rubriken framgår regleras i lagen dels befogenheterna att flytta fordon som är till hinder för trafiken och dels befogenheterna att omhändertaga och skrota övergivna fordon.

Föreliggande lagförslag bygger i huvudsak på förenämnda rikslag. Enligt förslaget pålägges kommunerna vissa nya uppgifter. För vissa utgifter som föranledes därav har dock kommunerna rätt att uppbära avgifter. Till den del dessa avgifter ej kan indrivas ersättes de av landskapets enskilda medel.

Enligt tillgängliga uppgifter finns mellan 500 och 1.000 skrotfordon utspridda i terrängen runt om i landskapet (Naturvårdslagskommitténs betänkande s.44, Äländsk utredningsserie 1975:5). Fördenskull bedömer landskapsstyrelsen den föreslagna lagstiftningsåtgärden såsom synnerligen brådskande. Lagförslaget innehåller vissa bestämmelser av rikslagstiftningsnatur, vilka för klarhetens skull intagits däri.

Detaljmotivering.

1 §. Den i lagförslaget angivna definitionen på fordon är i huvudsak densamma som i landskapslagen om vägtrafik. Lagens tillämpningsområde överensstämmer därför till denna del med vägtrafiklagens tillämpningsområde.

I 1 § definieras även fordonsvrak, varmed avses övergivet fordon som är värdelöst eller av ringa värde.

2 §. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör alla bestämmelser om flyttning av fordon inrymmas i samma lag. De stadganden som motsvarar bestämmelserna om flyttning i 15 § landskapslagen om parkeringsbot och 18 § 9 mom. landskapslagen om vägtrafik ingår såsom särskilda punkter i lagförslagets 2 §. Såsom en tredje flyttningssgrund föreslås stadgat, att fordon på grund av sitt skick, den tid det stått på samma plats eller annan därmed jämförlig omständighet kan anses övergivet.

3 §. Av praktiska skäl föreslås, att fattandet av beslut om flyttning samt själva flyttningen ävensom fattande av beslut om, huruvida fråga är om fordonsvrak, anförtros den myndighet som saken i respektive fall närmast berör. Då fråga är om felparkerat fordon skulle dessa uppgifter ankomma på chefen för polisdistriktet eller annan parkeringsövervakare. Om fordon på grund av sin placering är till olägenhet för väghållningen eller för underhållet och renhållningen av gata eller inom byggnadsplaneområde befintlig väg skulle åtgärderna vidtagas av väghållaren, d.v.s. antingen av landskapet eller kommunen. Flyttning av fordon från enskild väg skulle dock ej ske på försorg av väghållaren utan genom handräckning av polismyndighet. Flyttning av övergivet fordon skulle ankomma på kommun.

4 §. Fordonsvrak skulle enligt lagförslaget i allmänhet ej flyttas till upplag för förvaring utan det skulle skrotas utan onödigt dröjsmål. Fordonsvrak skulle dock tillfälligt kunna upplagras i väntan på skrotning t.ex. på sådan upplagsplats som avses i lagförslaget. Trots att även polisen och landskapet i vissa fall ombesörjer flyttning av fordonsvrak är det mest ändamålsenligt att skrotningen ombesörjes av kommun. Kommunen avgör på vilket sätt skrotningen skall utföras.

För att den olägenhet som flyttning förorsakar ägare av fordon skall bli så obetydlig som möjligt, föreslås att annat fordon än fordonsvrak i första hand flyttas så att det lätt kan återfinnas, d.v.s. i regel så att det är synligt från den ursprungliga uppställningsplatsen (närflyttning). Fordon skulle ej få flyttas till plats där det löper uppenbar risk att skadas eller tagas i olovligt bruk.

Endast om närflyttning ej är möjlig skulle flyttning ske till för ändamålet särskilt reserverad upplagsplats.

5 §. Reserverande av upplagsplats och skötsel därav bör av praktiska skäl anförtros kommunerna. Detta medför kostnader för kommunerna men å andra sidan erhåller kommunerna i vissa fall äganderätten till de flyttade fordonen. För åstadkommande av ett ändamålsenligt samarbete mellan kommunerna föreslås, att flere kommuner skall kunna ha en gemensam upplagsplats.

7 §. För att ägare av flyttat fordon så snart som möjligt skall kunna återfå fordonet föreslås stadgat att han så snart som möjligt skall underrättas om flyttningen. Om fordonet varaktigt överlåtits i annans besittning bör såväl ägaren som innehavaren underrättas. Då fordonet ej flyttats utom synhåll från sin ursprungliga uppställningsplats skulle meddelande om flyttningen ej behöva givas.

Om ägare eller innehavare av flyttat fordon av någon anledning ej kunnat underrättas om flyttningen bör kungörelse om flyttningen utfärdas. Landskapsstyrelsen föreslår att härvid skulle följas i riket gällande föreskrifter, som kommer att utfärdas genom förordning.

8 §. I stadgandet föreslås att äganderätten till flyttade fordon i vissa fall övergår till vederbörande kommun. Bestämmelsen är av rikslagstiftningsnatur.

9 §. De kostnader som föranledes av flyttningen av fordon skulle i första hand fordonets ägare vara skyldiga att ersätta. I rikets motsvarande lag stadgas att vederbörande fordonsägare har rätt att utfå ersättning av den, vars försummelse förorsakat flyttningsåtgärden. Bestämmelsen är av rikslagstiftningsnatur.

10 §. Ägare av flyttat fordon skulle ej vara skyldig att ersätta flyttningskostnaderna om han kan göra sannolikt att fordonet olovligen nyttjats eller om han kan påvisa att han av annan orsak ej är skyldig att erlægga flyttningskostnaderna. I sådana fall skulle ersättningen indrivas direkt av föraren.

I de fall då förare av flyttat fordon ej haft möjlighet att förutse att fordonet blir till hinder eller olägenhet skulle varken förare eller ägare av fordonet vara skyldig att ersätta flyttningskostnaderna utan dessa skulle stanna den som flyttar fordonet till last.

För att minska de kostnader som åsamkas kommunerna enligt lagförslaget föreslås att landskapet ur enskilda medel skall ersätta kommunerna de flyttningskostnader som ej kan eller får indrivas av ägare eller förare av flyttat fordon.

11 §. Enligt rikets motsvarande lag har kommun retentionsrätt till fordon som flyttats till upplagsplats, d.v.s. fordonet behöver ej utgivas innan flyttningskostnaderna erlagts. Bestämmelsen är av rikslagstiftningsnatur.

12 §. I samband med beslut om flyttning av fordon skulle kostnaderna för flyttningen fastställas. Har kommun erhållit äganderätt till fordonet skulle fordonets värde beaktas såsom avdrag från kostnaderna. För att förenkla förfarandet och för att förenhetliga betalningsgrunderna föreslås att landskapsstyrelsen fastställer en taxa, enligt vilken ersättning skulle utgå.

13 och 14 §§. Beträffande besvärsmöjligheter och indrivning av kostnader enligt denna lag gäller vad därom i riket är stadgat. Enda besvärsinstans är länsrätten.

15 §. För undvikande av oskälighet föreslås att förlängning av betalningstid skall kunna beviljas då tvingande skäl föreligger.

16 §. Förutom flyttning förorsaker i regel felaktig parkering väckande av åtal eller straffanspråk i strafforderväg eller utfärdande av parkeringsbot. Om åtalet förkastas, strafforder ej utfärdas eller parkeringsbot avlyftes har flyttning av fordonet i fråga i allmänhet varit ogrundad. Fördenskull föreslås stadgat att indrivningen av flyttningskostnader i dylika fall ej skall äga rum.

17 §. Ägare av fordon är i första hand skyldig att draga försorg om att hans fordon skrotas då det ej längre användes. Trots straffhot torde det dock inom överskådlig tid förekomma att uttjänta fordon överges och lämnas ute i naturen. Fördenskull föreslås att kommunerna skall ha en allmän skyldighet att tillse att fordonsvrak avlägsnas ut naturen och skrotas.

Övervakningen av att fordonsvraken flyttas och skrotas föreslås ankomma på landskapsstyrelsen, där uppgiften närmast torde ankomma på miljö-
vårdsintendenten.

18 §. De föreslagna straffen är i sak lika som de i riket för motsvarande fall stadgas påföljderna.

19 §. Föremål som finns i fordon skall anses höra till fordonet. Be-
träffande i fordonsvrak befintliga föremål stadgas i rikets motsvarande lag att de skall behandlas såsom hittegods om de ej varit avsedda att stadigvarande brukas i fordonet. Denna bestämmelse är av rikslagstiftningsnatur.

21 §. Bestämmelserna angående delgivning av beslut är av rikslagstiftningsnatur.

22 §. Då avsikten är att alla bestämmelser om flyttning av fordon skall ingå i en enda lag, föreslås att stadgandena i 15-18 §§ landskapslagen om parkeringsbot och 18 § 9 mom. landskapslagen om vägtrafik upphäves.

Med hänvisning till det anförda förelägges Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om flyttning och skrotning av fordon.

I enlighet med Landstingets beslut stadgas:

1 §.

I denna lag avses med

f o r d o n: varje anordning som är eller varit försedd med hjul, band eller medar, som är inrättad för färd på marken och icke löper på skenor och

f o r d o n s v r a k: fordon som är värdelöst eller av ringa värde och som bör anses övergivet.

Vad i denna lag är stadgat om fordons ägare gäller även fordonets i motorfordonsregistret antecknade innehavare och, i fråga om övergivet fordon den som senast varit ägare.

2 §.

Fordon får flyttas:

1) om det felparkerats eller lämnats så att trafiken onödigtvis hindras eller störes;

2) om det lämnats så att det medför uppenbar olägenhet för väghållningen eller för underhållet och renhållningen av gata eller inom byggnadsplaneområde belägen väg; eller

3) om det med hänsyn till sitt skick, den tid under vilken det stått på samma plats eller annan omständighet måste anses övergivet.

3 §.

Beslut om flyttning av fordon fattas och flyttningen verkställs:

1) i fall som avses i 2 § 1 punkten, av chefen för polisdistriktet eller av den som i hans ställe förordnats till parkeringsövervakare av kommunal parkeringsövervakare eller, i enlighet med deras anvisningar, av polisman eller övervakningsbiträde;

2) i fall som avses i 2 § 2 punkten, då fråga är om allmänna vägar, av väghållaren och då fråga är om enskilda vägar, av chefen för polisdistriktet; samt

3) i fall som avses i 2 § 3 punkten av kommunens styrelse eller av kommunal nämnd eller av tjänsteinnehavare som kommunal nämnd förordnat.

I flyttningsbeslut skall angivas om fordonet är fordonsvrak.

4 §.

Vederbörande kommun ombesörjer att flyttat fordonsvrak isärtages eller på annat sätt skrotas.

Flyttas annat fordon, skall det placeras så nära den plats där det anträffades, att det lätt kan återfinnas. Fordon får ej flyttas till plats där det löper uppenbar risk att skadas eller tagas i olovligt bruk.

Kan fordon ej lämpligen flyttas på sätt som avses i 2 mom. eller är det att anse som övergivet skall det flyttas till för ändamålet reserverad upplagsplats.

- 7 -

5 §.

Det åligger kommun att hålla i 4 § 3 mom. avsedd upplagsplats. Platsen skall ingärdas och hållas låst på av polismyndighet godkänt sätt. Upplagsplats kan vara gemensam för två eller flere kommuner.

6 §.

Flyttning av fordon skall utföras så att fordonet ej tillfogas onödig skada.

7 §.

När beslut om flyttning verkställt skall ägaren underrättas därom så snart detta kan ske. Avser beslutet flyttning av fordon till plats inom synhåll från den plats där fordonet ursprungligen stått, behöver underrättelse om flyttningen ej lämnas.

Beträffande till upplagsplats flyttade fordon, om vilka i 1 mom. avsedd underrättelse ej kunnat lämnas, skall kungöras på sätt som om kommunala tillkännagivanden stadgas.

8 §.

Avhämtas till upplagsplats flyttat fordon ej inom tre månader efter det ägaren erhållit del av flyttningsbeslutet, eller anmäler sig ej fordonets ägare inom samma tid från kungörelsedagen, eller bör ägaren eljest anses ha avstått från sin rätt till fordonet, övergår äganderätten därtill till vederbörande kommun.

Äganderätten till fordonsvrak övergår till kommun då denna omhändertager fordonet.

9 §.

Ägare av fordon som flyttats enligt denna lag är skyldig att ersätta kostnaderna för flyttningen och övriga åtgärder som vidtagits på grund av lagen ävensom kostnaderna för de åtgärder som vidtagits på grund av stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av densamma.

Ägare av fordon som flyttats har rätt att återfå det belopp som han erlagt i flyttningskostnader av den förare av fordonet, vars fel eller försummelse föranlett att fordonet flyttats. Yrkande på sådan ersättning kan framställas även i den ordning som är stadgat beträffande betalningsorderförfarande.

10 §.

Gör ägare av flyttat fordon sannolikt att fordonet olovligen nyttjats eller visar han att han av annat skäl ej är skyldig att svara för flyttningskostnaderna, uppbärs dessa direkt av föraren.

Har i 2 § 1 eller 2 punkten avsedd fara eller olägenhet föranletts av omständighet som ej kunnat förutses är varken ägaren eller föraren av flyttat fordon skyldig att ersätta flyttningskostnaderna.

Flyttningskostnader som förskottsvis erlagts av kommun och som ej kan eller får indrivas av ägare eller förare av fordon ersättes av landskapets enskilda medel.

11 §.

Kommun är ej skyldig att återlämna fordon, som förvaras på upplagsplats, förrän flyttningskostnaderna erlagts.

12 §.

Den som fattar beslut om flyttning, i fall som avses i 2 § 1 punkten dock chefen för polisdistriktet eller annan parkeringsövervakare, skall även bestämma beloppet av flyttningskostnaderna. Kostnader som förorsakas av flyttning till upplagsplats fastställs dock alltid av vederbörande kommun. Den som bestämt kostnaderna skall delgiva den ersättningsskyldige ägaren eller föraren skriftlig anmaning att betala kostnaderna inom två veckor från delgivningen, vid äventyr att kostnaderna eljest indrives i utsökningsväg.

Vid bestämmandet av flyttningskostnaderna avdrages fordonets värde, om äganderätten övergått enligt 8 §.

Landskapsstyrelsen meddelar föreskrifter om de allmänna grunderna för beräklandet av flyttningskostnader.

13 §.

Den som ej nöjes åt beslut om erläggande av flyttningskostnader får över beslutet anföra besvär hos länsrätten i landskapet Åland. Vid ändringssökande skall iakttagas vad i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/50) är stadgat. I länsrättens beslut får ändring ej sökas genom besvär.

Över annat än i 1 mom. avsett, med stöd av denna lag meddelat förvaltningsbeslut, får besvär ej anföras.

- 9 -

14 §.

Beslut om erläggande av flyttningskostnader verkställs utan dom eller utslag i den ordning som är stadgat om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

15 §.

Den som fattat beslut om erläggande av flyttningskostnader kan, om tvingande skäl därtill föreligger, bevilja förlängning av betalningstiden.

16 §.

Har fordon flyttats av orsak som anges i 2 § 1 punkten och har på grund av samma orsak väckt åtal förkastas genom laga kraft vunnet avgörande eller har med anledning av det påstådda brottet framställt straffyrkande ej lett till att strafforder utfärdats eller har påförd parkeringsbot med laga kraft vunnet avgörande avlyfts på grund av protest eller besvär, förfaller indrivningen av flyttningskostnaderna. Har flyttningskostnaderna erlagts skall den som utfärdat betalningsföreläggandet på ansökan återbetala det erlagda beloppet.

17 §.

Envar kommun äger ombesörja att fordonsvrak som lämnats i naturen undanskaffas.

Landskapsstyrelsen övervakar i denna lagavsedd verksamhet.

18 §.

Den som lämnar fordon så att det kan flyttas med stöd av 2 § 3 punkten skall, om ej strängare straff för gärningen annorstädes i lag är stadgat dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

19 §.

Föremål som finns i fordon anses vid tillämpningen av denna lag höra till fordonet. Har föremål som finns i fordonsvrak ej varit avsett att stadigvarande brukas i fordonet behandlas det dock såsom hittegods.

20 §.

Frånsett i 7 § avsedda fall skall vid delgivning enligt denna lag lända till efterrättelse vad i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (FFS 232/66) angående enskild delgivning är stadgat.

21 §.

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

22 §.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1976. Genom densamma upphäves 15-18 §§ landskapslagen den 20 april 1971 om parkeringsbot (15/71) samt 18 § 9 mom. landskapslagen den 10 april 1958 om vägtrafik, sådant lagrummet lyder i landskapslagen den 20 april 1971 (16/71).

Denna lag länder i tillämpliga delar till efterrättelse även i fråga om sådana fordon som flyttats och upplagrats innan lagen trätt i kraft. Med stöd av denna lag uppbärs dock ej ersättning för flyttningskostnader som uppkommit innan lagen trätt i kraft.

Mariehamn, den 8 oktober 1975

V i c e l a n t r å d

Lagberedningssekreterare

Sven Karlsson

Christer Jansson.